

Sivilombudet
Postboks 3
0101 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
25/6735 - LEST

Dato
14.04.2026

ORIENTERING OM OPPFØLGING AV SIVILOMBUDETS TEMARAPPORT OM SIKKERHETSCELLE I FENGSEL (2025)

Justis- og beredskapsdepartementet viser til Sivilombudets brev 4. desember 2025 med oversendelse av ombudets temarapport om sikkerhetscelle i fengsel. Rapporten bygger på 13 besøk til høysikkerhetsfengsler fra 2023 til 2025, og inneholder tre anbefalinger rettet mot dels departementet og dels Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI). I brevet bes det om at departementet innen 1. april 2026 orienterer om hvordan anbefalingene følges opp (fristen har senere blitt utsatt). En slik orientering om hovedtrekkene i arbeidet følger nedenfor.

Vi gjør oppmerksom på at orienteringen ikke omtaler særlige tiltak knyttet til bruk av sikkerhetscelle overfor mindreårige innsatte. Denne bruken behandles ikke i temarapporten, men i en separat besøksrapport som følges opp av kriminalomsorgen og KDI.

Orienteringen gjelder bruk av sikkerhetscelle spesielt. For en supplerende beskrivelse av tiltak som departementet har iverksatt for å redusere omfanget av isolasjon mer generelt, viser vi til justis- og beredskapsministerens brev 14. april 2025 til Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité med kommentarer til Sivilombudets særskilte melding om innlåsing og faktisk isolasjon i fengslene (2025).

1. OPPSUMMERING

Kriminalomsorgen har som mål å redusere bruk av sikkerhetscelle. Etter målrettet arbeid over tid, har det samlede antallet tilfeller gått ned hvert år siden 2022. Som Sivilombudets rapport viser, er det likevel rom for forbedring og behov for ytterligere innsats. Rapporten omtaler en rekke kritikkverdige forhold, med fokus på dem som etter

ombudets syn gir størst risiko for krenkelse av menneskerettslige forbud mot tortur og umenneskelig eller nedverdiggende behandling. Departementet og KDI ser alvorlig på funnene.

Ombudets anbefalinger er til oppfølging hos departementet og direktoratet. En rekke relevante tiltak er gjennomført, og flere arbeider pågår. Tiltakene gjelder blant annet kartlegging av fengslenes praksis, revisjon av retningslinjer, rutiner og malverk, kompetanseheving, forsterket oppfølging av vedtak og styrket internkontroll på direktorats- og regionsnivå, samt tiltak rettet mot innsatte med psykiske lidelser og sammensatte behov (se nærmere nedenfor).

Det å redusere utfordringene med isolasjon i fengslene er et fokusområde hos både departementet, direktoratet og kriminalomsorgen for øvrig. Forholdene som identifiseres av Sivilombudet, inngår i det pågående arbeidet med å iverksette og videreutvikle målrettede tiltak.

2. OVERORDNEDE TILTAK

Departementet fastsetter mål, rammer og krav til en forsvarlig gjennomføring av straff og varetekt. KDI har det faglige og operative ansvaret for å sikre at etatens praksis skjer i tråd med gjeldende rammer og regelverk. Overordnet nevner vi at departementet i tildelingsbrevet for 2026 har fastsatt at kriminalomsorgen skal ha som mål å redusere isolasjon generelt og bruk av sikkerhetscelle spesielt. Det fremgår at KDI skal prioritere dette arbeidet. I budsjettet for 2026 er kriminalomsorgen styrket med 179 mill. kroner til økt bemanning. Av disse er 104 mill. kroner tildelt særskilt til bemanning som på ulike måter skal bidra til mer menneskelig kontakt for de innsatte, inkludert flere aktiviseringsteam (se punkt 3.3 nedenfor). I tillegg skal om lag 75 mill. kroner gå til økt opptak ved Kriminalomsorgens høgskole- og utdanningscenter KRUS og desentralisert studie (se punkt 3.3). Dette vil bidra til å bedre bemanningssituasjonen på både kort og lang sikt.

Temarapporten gjelder perioden 2023 til 2025. Regjeringen fremmet Meld. St. 31 (2024–2025) *Straff som virker – straffegjennomføring for et tryggere Norge* til Stortinget 20. juni 2025. Meldingens kapittel 7 omhandler forebygging av isolasjon, inkludert isolasjon som er et resultat av sikkerhetscellebruk, samt bedre ivaretagelse av innsatte med psykiske lidelser. Der beskrives også utfordringsbildet. Aktuelle tiltak fra regjeringen angis i meldingens punkt 7.1. Meldingen er planlagt behandlet i Stortinget 14. april 2026.

Regjeringen fremmet Prop. 165 L (2024–2025) *Endringer i straffegjennomføringsloven mv. (isolasjon i fengsel)* til Stortinget 29. august 2025. Proposisjonen har som hovedformål å redusere utfordringer med isolasjon i fengslene, inkludert isolasjon som skyldes bruk av sikkerhetscelle. Blant annet foreslås det lovendringer som vil tydeliggjøre vilkårene og snevre inn det lovbestemte virkeområdet for sikkerhetscelle, og som vil lovfeste krav til forholdsmessighet. Det foreslås også tydeligere saksbehandlingsregler, skjerpede krav til kontroll fra overordnet nivå, og minstekrav til oppfølging av innsatte på sikkerhetscelle. Proposisjonen er planlagt behandlet i Stortinget (første gang) 14. april 2026. Gitt vedtakelse, vil KDI revidere de nasjonale retningslinjene i tråd med lovendringene.

For helhetens skyld nevner vi at bruk av sikkerhetscelle nylig ble tatt inn som en prioritert sakstype uten behovsprøving i rettshjelpsloven, jf. § 11 første ledd ny nr. 10, jf. Prop. 103 L (2024–2025) kapittel 5. Dette sikrer innsatte tilgang til fri rettshjelp for å klage eller vurdere å klage på kriminalomsorgens vedtak om bruk av sikkerhetscelle.

3. SIVILOMBUDETS ANBEFALINGER

3.1 Anbefaling 1: Utformingen av sikkerhetscellene

Sivilombudet anbefaler at departementet og KDI sammen «*bør ... sikre at utforming av sikkerhetsceller ikke er mer inngripende enn nødvendig for formålet*», og at «*utformingen bør ivareta innsattes grunnleggende behov og verdighet*» (rapportens kapittel 4). Som bakgrunn viser ombudet til at dagens sikkerhetsceller fratrukker innsatte autonomi og sanseintrykk, setter de innsatte i ydmykende situasjoner, og forsterker de skadelige elementene av isolasjon. Elementer som trekkes frem er blant annet manglende muligheter til å ivareta grunnleggende hygiene, manglende avskjerming av toalett, dårlige lyd- og lysforhold, få kommunikasjonsmuligheter og nakent inventar.

Departementet deler Sivilombudets oppfatning om at sikkerhetscellenes utforming ikke bør være mer inngripende eller belastende enn det som er nødvendig for formålet. Så langt det er mulig og forsvarlig, bør utformingen ivareta innsattes grunnleggende behov og verdighet.

KDI vurderer at det er behov for forbedringer knyttet til sikkerhetscellenes fysiske utforming, og har identifisert ulike tiltak. Noen tiltak er allerede utført, og flere er under utredning, vurdering eller iverksettelse. Noen hovedtrekk oppsummeres her:

- KDIs gjeldende standard for sikkerhetsceller etter straffegjenomsøkningsloven § 38 (2023) vil revideres. Standarden fastsetter krav som må tilfredsstilles for at sikkerhetsceller kan godkjennes for bruk, og gjelder ved etablering og ombygging/rehabilitering av sikkerhetsceller.
- KDI har gjennomført en kartlegging av eksisterende sikkerhetsceller. KDI ser behov for å blant annet innrette cellene med mulighet for polstring, bedre lydforhold og økt tilgang til lys, og slik at det legges til rette for økt kontakt med ansatte.
- I enkelte eldre sikkerhetsceller er det allerede utført mindre bygningsmessige endringer. Blant annet er det satt inn større vinduer mot uteområder, kontrastvegg og/eller mer variert fargebruk. KDI vil vurdere mulighetsrommet for å gi pålegg om ytterligere oppgradering av eldre sikkerhetsceller der dette ikke allerede er gjort.
- KDI vil utrede nærmere om det finnes løsninger som kan øke skjerming ved toalettbruk og gi tilgang til vannforsyning.
- Det arbeides med å videreutvikle dagens celledør, deriblant utredning av samtaleluke i hodehøyde og vurdering av mulig avvikling av bruk av eksisterende gulvluker.
- Det er igangsatt tiltak for å forbedre lydforhold. Blant annet prøves det ut en modell med lydduk, og en annen modell med forskyvning av langvegg.
- KDI vil vurdere sammenhengen mellom bruk av sikkerhetsceller og såkalte forsterkede celler (også kalt observasjonsceller). KDI vil vurdere tiltak for å

standardisere og øke tilgjengeligheten av forsterkede celler som alternativ til sikkerhetscelle.

KDI vil bruke erfaringer fra arbeidet i ungdomsenhetene til å vurdere tiltak som kan iverksettes for å utbedre sikkerhetscellene nasjonalt. Videre foretar KDI undersøkelser av hvordan sikkerhetsceller utformes i andre land.

Det bemerkes at mange fengsler består av gammel bygningsmasse. KDI anslår at sikkerhetsceller i eldre bygg utgjør 60-80 % av alle sikkerhetsceller, og påpeker at det for slike er svært krevende å få til gjennomgripende endringer som ivaretar alle dagens krav og anbefalinger.

Videre bemerker departementet at spørsmål om hva som er nødvendig og forsvarlig utforming og innredning av sikkerhetscellene, også beror på formålet for bruken av dem. Særlig er det relevant at kriminalomsorgen i dag erfarer at det i visse situasjoner er helt nødvendig å ta i bruk sikkerhetscelle som et akuttiltak for å avverge at den innsatte skader seg selv alvorlig eller tar sitt eget liv, se nærmere i Prop. 165 L (2024–2025) punkt 7.3.4. Behovet for å kunne forhindre alvorlig selvskaade eller selvdrap når ingen andre tiltak er tilstrekkelige eller mulige, og de strenge vilkårene om forholdsmessighet mv. ellers er oppfylt, må, slik situasjonen er i dag, tillegges betydning for hvordan sikkerhetscellene innrettes.

Departementet vil følge opp kritikkverdige forhold i styringssporet.

3.2 Anbefaling 2: Innsatte som er lenge på sikkerhetscelle

Sivilombudet anbefaler at departementet *«bør gi ytterligere regler om hvordan fengslene skal sikre at opphold på sikkerhetscelle ikke varer lenger enn strengt nødvendig»*, som omfatter minstekrav til innholdet i løpende vurderinger av vedtaket og hvor ofte slike må dokumenteres (rapportens kapittel 5). KDI bør *«gi nærmere retningslinjer til fengslene for å sikre at dette gjennomføres»*.

Bakgrunnen er særlig funn om at mange innsatte blir sittende lenger på sikkerhetscelle enn det loven tillater. Sivilombudet finner at de besøkte fengslene for sjelden vurderte om oppholdet kunne avsluttes, og at begrunnelsene for bruk ofte var mangelfulle eller helt fraværende. Ombudet gir videre uttrykk for at sviktende kontroll med vedtakene, og mangelfullt tilsyn underveis i bruken, bidro til langvarige opphold. I tillegg løftes det frem funn om bruk av sikkerhetscelle overfor spesielt sårbare innsatte, og særlig at selvskaading eller selvmordsforsøk begrunnet en overvekt av vedtakene i enkelte fengsler.

Departementet deler Sivilombudets syn på viktigheten av at det fattes korrekte og godt begrunnede beslutninger om bruk av sikkerhetscelle, både ved oppstart og underveis i bruken. Det må foreligge notoritet for vurderinger som gjøres, og legges til rette for en forsvarlig kontroll med at lovens vilkår er oppfylt. Videre deler departementet synet på viktigheten av at den innsatte følges tett opp av kriminalomsorgen så lenge sikkerhetscellen er i bruk, blant annet fordi hyppige tilsyn er en forutsetning for de fortløpende vurderingene av om bruken er nødvendig og forholdsmessig. Som Sivilombudets funn viser, er det rom og behov for forbedringer på disse områdene.

Fra departementets side bemerker vi at det i Prop. 165 L (2024–2025) foreslås tydeligere og skjerpede saksbehandlingsregler ved bruk av sikkerhetscelle. Blant annet foreslås det lovfestet at beslutningene skal følge forvaltningslovens regler for enkeltvedtak, og strengere minstekrav til hvor hyppig kriminalomsorgen må treffe fornyede, skriftlige beslutninger der behovet for å bruke sikkerhetscelle vedvarer over noe tid (ny § 38 c femte og sjette ledd). Det foreslås også skjerpede regler for hvor raskt beslutningskompetansen løftes til regionalt nivå. Plikten til å avslutte oppholdet så snart vilkårene ikke lenger er oppfylt, videreføres (§ 38 nytt tredje ledd). I merknadene til disse bestemmelsene gir departementet en rekke føringer som vil måtte legges til grunn for kriminalomsorgens praksis og KDIs retningslinjer.

I departementets tildelingsbrev for 2026 er det fastsatt at kriminalomsorgen skal styrke sin internkontroll, og at KDI særlig skal arbeide for bedre systemer og rutiner som sikrer riktig og lik praksis i tråd med regelverket og fortløpende dokumentasjon av bruk av blant annet sikkerhetscelle. Departementet vil følge opp KDIs rapportering på dette området.

KDI opplyser om en rekke tiltak som enten er implementert, igangsatt eller under vurdering på disse områdene, både for bruk av sikkerhetscelle spesielt, og tiltak som favner bredere. Noen hovedtrekk er:

- KDI vil gjennomgå praksisen knyttet til bruk av sikkerhetsceller i alle enheter.
- KDI reviderer gjeldende retningslinjer og vedtaksmaler for bruk av sikkerhetscelle.
- KDI har styrket internkontrollen med vedtak om bruk av sikkerhetscelle. Blant annet er kriminalomsorgens regionale nivå pålagt å kvalitetssikre at vedtakene tilfredsstiller vilkår og krav etter straffegjennomføringsloven og forvaltningsloven. I tillegg er det iverksatt styrkede rutiner for rapportering, se punkt 3.3 nedenfor.
- KDI vil vurdere ulike tiltak for å sikre at kravet til kriminalomsorgens fortløpende vurderinger ved bruk av sikkerhetscelle ivaretas, blant annet i form av opplæring og retningslinjer.
- KDI gjennomførte i 2025 en kartlegging av normerende dokumenter i kriminalomsorgen, som ledd i et større arbeid med å forbedre dokumentstrukturen i organisasjonen. Arbeidet skal på ulike måter bidra til økt klarhet og bedre etterlevelse av regelverket. Som ledd i dette pågår det flere parallelle utviklingsarbeider, herunder mht. tvangsmidler.
- Kriminalomsorgen utarbeidet i 2025 en tiltaksplan for internkontroll for blant annet tvangsmidler, inkludert sikkerhetscelle. Planen inkluderer blant annet tiltak om styrket dokumentasjon samt bedre systemer og rutiner for oppfølging av avvik.
- Flere enheter har innført rutiner for å minimere lengden på sikkerhetscelleopphold.

Når det gjelder omtalen av *manglende tilsyn* med innsatte på sikkerhetscelle som en medvirkende faktor til langvarig sikkerhetscellebruk, nevner vi at departementet i Prop. 165 L (2024–2025) foreslår at det lovfestes et minstekrav om at innsatte på sikkerhetscelle skal ha tilsyn fra kriminalomsorgen så ofte som forholdene tilsier, og

minst én gang i timen, se nærmere i proposisjonens punkt 7.5.2 og merknaden til ny § 38 c tredje ledd. KDI arbeider med å utvikle ny mal for tilsynsprotokoll.

Når det gjelder behov for ytterligere regulering av *fengslenes løpende vurderinger* av om vilkårene for bruk av sikkerhetscelle er oppfylt, mener departementet at dette kan ivaretas ved at KDI gir nærmere føringer i sine retningslinjer, jf. også omtalen av dette i Prop. 165 L (2024–2025) punkt 7.5.4.4.

Problematikken knyttet til bruk av sikkerhetscelle overfor *innsatte som av ulike årsaker er særlig sårbare* for belastninger og eventuelt skadevirkninger av sikkerhetscellebruk, tas på alvor. I Prop. 165 L (2024–2025) løfter departementet derfor frem en rekke sårbarhetsfaktorer som sentrale momenter i forholdsmessighetsvurderingen (se punkt 7.1.2.4 og merknaden til § 38 nytt andre ledd andre setning). Når det gjelder selvmordsnære og selvskadende innsatte spesielt, understreker departementet i proposisjonen at det klare utgangspunktet er at selvskadings- og selvmordsrisiko ikke bør håndteres med bruk av sikkerhetscelle, men heller med helsehjelp og andre støttende tiltak (se særlig punkt 7.2.4 og merknadene til ny § 38 c første ledd bokstav b og § 38 nytt andre ledd første setning). Det fremgår at sikkerhetscelle etter omstendighetene vil kunne brukes i svært korte tidsrom for å håndtere en akutt situasjon, men at sikkerhetscelle ikke egner seg som et mer varig tiltak for å håndtere selvskadings- og selvmordsfare. Slike føringer vil måtte legges til grunn for kriminalomsorgens retningslinjer og praksis.

I tillegg opplyser KDI om blant annet følgende grep knyttet til denne gruppen innsatte:

- Bruk av sikkerhetscelle overfor selvmordsnære og selvskadende innsatte vil strammes inn gjennom KDIs retningslinjer om forebygging og håndtering av selvskading, selvmordsforsøk og selvmord i fengsel, som ble revidert mot slutten av 2025. KDI og KRUS utvikler en faglig veileder til retningslinjene.
- Som ledd i arbeidet med å redusere bruk av sikkerhetscelle, er det gjennomført tiltak rettet mot innsatte med psykiske lidelser og sammensatte behov.
- Arbeidet med videreutvikling av tilbudet til kvinnelige innsatte, med særlig vekt på målrettede tiltak for å forebygge selvskading og selvmordsforsøk og redusere bruk av sikkerhetscelle, har hatt høy prioritet i 2025.

I tillegg vises det til tiltak omtalt i punkt 3.3 nedenfor.

3.3 Anbefaling 3: Behov for tiltak for å forebygge bruk av sikkerhetscelle

Sivilombudet anbefaler at departementet og KDI «*bør iverksette tiltak for å sikre at fengslene arbeider systematisk for å forebygge bruk av tvangsmidler og isolasjon*» (rapportens kapittel 6). Bakgrunnen er funn om at svært få av de besøkte fengslene jobbet systematisk med å redusere behovet for bruk av sikkerhetscelle, og funn som etter ombudets syn viser mangler i fengslenes kunnskap om regelverket, konfliktforebygging, kommunikasjon og ivaretagelse av innsatte i alvorlig krise. Ombudet peker også på mangel på systematisk evaluering og læring av hendelser der sikkerhetscelle ble brukt.

Departementet og direktoratet deler Sivilombudets syn på viktigheten av at det jobbes systematisk og kunnskapsbasert med å forebygge bruk av sikkerhetscelle, og at dette

bør skje langs flere linjer og på ulike nivåer. Sivilombudets funn underbygger at det er rom for ytterligere utvikling. Dette krever helhetlig innsats over tid. En rekke innsatsfaktorer er relevante. Noen hovedtema kan oppsummeres slik (og kommenteres nærmere nedenfor):

- Økt kunnskap og kompetanse på lokalt nivå
- Økt rekruttering og bemanning på lokalt nivå
- Forsterket styring, ledelse og internkontroll
- Arbeid med systematisk evaluering og læring av hendelser
- Øvrige forebyggende tiltak av ulik art

Når det gjelder tiltak for å øke fengslenes *kunnskap og kompetanse*, har KDI igangsatt arbeid med ulike tiltak som bygger på kunnskapsgrunnlaget omtalt i Sivilombudets temarapport. Blant annet opplyser KDI om følgende:

- KDI har gitt KRUS oppdrag om å utarbeide e-læringsverktøy om hhv. beslutningskompetanse ved bruk av sikkerhetscelle og håndtering av innsatte med psykiske helseutfordringer.
- Gjennomføring av kurs i konfliktdempende kommunikasjon skal prioriteres. Målet er å styrke kompetansen til ansatte som står i situasjoner som kan ende med bruk av bl.a. sikkerhetscelle.
- KDI har sammen med KRUS utarbeidet *Veileder for isolasjonsreducerende arbeid* (2025), som også adresserer bruk av sikkerhetscelle. Veilederen angir føringer, anbefalinger og råd til aktiviserings- og ressursteamene, men er angitt som relevant også for øvrige ansatte. Teamenes oppgave er å aktivisere og bidra til å forebygge bruk av blant annet sikkerhetscelle overfor sårbare innsatte med psykiske helseutfordringer eller særlige oppfølgingsbehov. KRUS har i 2026 ferdigstilt fagmoduler for veilederen.
- KDI vil vurdere ytterligere kompetansehevende tiltak for fengselsansatte i form av samlinger eller kurs.
- KDI har etablert en ny faglig veiledningstjeneste for ansatte. Tiltaket skal styrke det faglige arbeidet og oppfølgingen av de innsatte, samtidig som det skal bidra til å forebygge sykefravær og arbeidsrelaterte belastningsreaksjoner. Totalt vil seks psykologspesialister ansettes.
- I det strategiske arbeidet med å sikre at fengslene jobber systematisk med forebyggende arbeid, vil KDI bl.a. se hen til erfaringer fra arbeidet som i Telemark fengsel, avdeling Skien, har gitt positive resultater i retning redusert bruk av sikkerhetscelle.

Videre opplyser KDI at *rekruttering og bemanning* er et innsatsområde i KDIs arbeid med å forebygge bruk av sikkerhetscelle. KDI anser desentralisert deltidsutdanning, flere heltidsaspiranter, bredere rekruttering og forbedrede lønnsbetingelser som sentrale virkemidler.

På overordnet nivå jobber også departementet for å øke og styrke bemanningen. Som omtalt i punkt 2 ovenfor, er kriminalsorgen styrket i budsjettet for 2026 med totalt 179 mill. kroner. Midlene skal gå til økt bemanning, inkludert tiltak for å utdanne flere fengselsbetjenter, og for å øke kompetanse blant ansatte i fengslene. For å styrke det faglige grunnlaget i kriminalomsorgen, har regjeringen også blant annet besluttet å omgjøre dagens toårige fengselsbetjentutdanning til en treårig bachelorgrad (se Meld.

St. 31 (2024–2025) kapittel 5). I tildelingsbrevet for 2026 har KDI fått et oppdrag om å blant annet vurdere muligheter for forbedringer i oppgaveløsning og kompetansebruk som kan bidra til økt rekruttering.

Når det gjelder tiltak knyttet til *ledelse og styring*, opplyser KDI – i tillegg til tiltak nevnt i punkt 3.2 ovenfor – blant annet om følgende:

- KDI har iverksatt føringer og styrkede rutiner av betydning for styring av fengslenes praksis med bruk av sikkerhetscelle. Grepene inkluderer blant annet styrkede rutiner for arkivering av vedtak, og for innrapportering til regions- og direktoratsnivå. Regionens rapportering skal inkludere vurderinger av utvikling i bruken av sikkerhetscelle. Rapporteringpunktene er jevnlig tema i styringsdialogen mellom alle nivåer i etaten.
- Basert på kartleggingen som vil gjøres av fengslenes praksis (se omtale i punkt 3.2), vil det iverksettes tiltak knyttet til lederansvar ved beslutninger om bruk av sikkerhetscelle. Det vil også satses på lederutvikling.
- Kriminalomsorgen vil ta i bruk et nytt saksbehandlingssystem (Elements) som vil gi nye muligheter til å hente ut styringsinformasjon.
- For blant annet å styrke kriminalomsorgens evne til å arbeide relasjonelt, forebyggende og risikoreducerende, vil også arbeid med kultur og styrket arbeidsmiljø være et satsningsområde.

Hva gjelder tiltak knyttet til *systematisk evaluering* og læring av hendelser med bruk av sikkerhetscelle, nevnes det at:

- KDI har igangsatt et arbeid for å etablere et nytt system for evaluering og læring av alvorlige hendelser.
- KDI har besluttet å opprette et maktmiddelutvalg som skal jobbe systematisk med å evaluere og følge opp bruk av blant annet sikkerhetscelle og andre tvangsmidler.

Når det gjelder *øvrige forebyggende tiltak*, kan eksempelvis kriminalomsorgens arbeid med hensiktsmessig sammensetning av innsatte, tett oppfølging av personer med atferdsutfordringer og samarbeid med helse- og omsorgstjenestene og psykiatrien, nevnes.

Det bemerkes at KDI vurderer at et godt samarbeid med den kommunale helse- og omsorgstjenesten, spesialisthelsetjenesten og tilgang på nok plasser i helseforetakene vil måtte være sentrale bidrag til en ytterligere reduksjon i bruken av sikkerhetscelle i tiden fremover. Justis- og beredskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet publiserte nylig et nytt rundskriv om samarbeid mellom helse- og omsorgstjenesten og kriminalomsorgen om oppfølging av innsatte med rusmiddelproblemer og/eller psykiske plager og lidelser (G-01/2026). Rundskrivet identifiserer bruk av sikkerhetscelle som en utfordring som krever særskilt samarbeid mellom etatene.

Videre er Nasjonale forsterkede fellesskapsavdelinger (NFFA) og bruk av aktiviserings- og ressursteam, sentrale virkemidler for å forebygge isolasjon og bruk av sikkerhetscelle i fengsel. I februar 2026 åpnet en ny NFFA for kvinnelige innsatte. Regjeringen vil utrede

behovet for å etablere flere NFFA, og vil også vurdere å etablere flere aktiviserings- og ressursteam.

Avslutningsvis nevner vi at departementet i Prop. 165 L (2024–2025) foreslår å lovfeste en generell plikt for kriminalomsorgen til å forebygge isolasjon, inkludert isolasjon som skyldes bruk av sikkerhetscelle (se proposisjonens punkt 8.2.4 og merknaden til § 2 nytt andre ledd).

Departementet vil følge opp relevante forhold i etatsstyringen av kriminalomsorgen.

Med hilsen

Lise Lehrmann
avdelingsdirektør

Lena Sæter
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Kopi til
Kriminalomsorgsdirektoratet